

Fokwaarden voor OC-Gezondheid

Belangrijk ondersteunend kenmerk voor sportprestaties

De gezondheid van het paard is belangrijk voor het welzijn van het dier, maar vertegenwoordigt ook een economische waarde voor de fokker of eigenaar van het paard. Om goed te kunnen functioneren in de sport is een paard dat vrij is van gebreken sterk in het voordeel. Osteochondrose (OC) is in deze een belangrijke parameter in de hedendaagse warmbloedfokkerij. Denk hierbij alleen al aan het bijna altijd verplichte röntgenen bij eventuele verkoop van het paard. Indien het paard 'goed' is op de foto's, is hij meestal meer waard dan een paard dat dat niet is.

TEKST: DANIËLLE ARTS • BEELD: CHARLOTTE DEKKER

OC is erfelijk en daardoor kunnen we door middel van fokwaarden inzichtelijk maken welke paarden meer of minder genetische aanleg hebben voor het ontwikkelen van OC. In de fokkerij heel belangrijk, want eigenschappen van een hengst of merrie kunnen doorgegeven worden aan het veulen. Om fokkers goed te kunnen informeren over deze genetische aanleg van hengsten heeft het KWPN vijf jaar geleden een selectiemiddel ingezet voor selectie tegen OC, namelijk het nakomelingenonderzoek. Dit onderzoek is verplicht voor goedgekeurde en erkende hengsten sinds 2007. Van iedere hengst worden 20 a-select geprikte jaarlingen geröntgend en beoordeeld voor OC. De resultaten hiervan worden gebruikt in de fokwaardenberekeningen voor OC. Iedere hengst die zijn collectie van 20 jaarlingen voltooid heeft krijgt een fokwaarde voor OC-gezondheid. De 120 hengsten die inmiddels voldoen aan deze eis,

zijn met hun fokwaarde ter illustratie weergegeven in de tabel OC-Gezondheid (pagina 66 e.v.).

Interpretatie fokwaarde

Allereerst is het belangrijk om te weten dat hoe hoger de fokwaarde van de hengst bedraagt, des te beter de aanleg voor een goede OC-gezondheid ten opzichte van de KWPN-populatie. De OC-fokwaarde wordt gepubliceerd met een standaardafwijking van 4, net zoals de exterieur en bewegingskenmerken. Dit betekent dat tweederde van de populatie een fokwaarde heeft tussen de 96 en de 104. De meeste hengsten zullen dus ook een OC-fokwaarde hebben die tussen deze twee waarden valt. De waarden 96 en 104 verschillen natuurlijk wel aardig wat, maar dat kun je als volgt interpreteren; een hengst met een fokwaarde tussen 101 en 104 neigt richting beter en tussen 96 en 99 neigt richting slechter, maar beide zijn nog wel een gemiddelde vererfer ten opzichte van de

populatie. Zit een hengst boven de 104 dan zal de hengst gemiddeld in zijn nakomelingengroep beter vererven, hetzelfde geldt voor lager dan 96, maar dan negatief. Zit een hengst boven de 108 (2x de standaardafwijking) dan is het weer beter etc.

Een mooie graadmeter die kan helpen bij de interpretatie van de OC-fokwaarde is het PROK-percentage per hengst. Het PROK-certificaat kennen we natuurlijk goed en we weten daarvan de waarde in te schatten. Het aantal nakomelingen van de 20 jaarlingen per hengst die geröntgend zijn en die het PROK-certificaat op basis van de OC-kenmerken zouden krijgen, is uit te drukken in een percentage. Als we dit voor alle hengsten doen en dan vervolgens het gemiddelde PROK-percentage berekenen voor alle hengsten met een fokwaarde hoger dan 104, tussen 101 en 104, 100, tussen de 96 en 99 en lager dan 96, komen we tot het volgende resultaat:

**FOKWAARDE GEMIDDELDE PERCENTAGE
PROK-WAARDIGE NAKOMELINGEN**

Hoger dan 104.....	86%
101-104.....	77%
100.....	75%
96-99.....	71%
Lager dan 96.....	68%

Hieruit is af te leiden dat hengsten met een fokwaarde boven de 104 gemiddeld een PROK-percentage halen van 86%, terwijl de hengsten die een fokwaarde lager dan 96 hebben tot 68% komen. Bijna een verschil van 20%. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat de fokwaarde iets zegt over het gemiddelde verervingsbeeld van de hengst. Individuele nakomelingen kunnen onderling natuurlijk wel verschillen, omdat een hengst nooit exact hetzelfde setje DNA doorgeeft aan ieder van zijn nakomelingen. Verder is van belang om te beseffen dat in de fokwaarde de kogels worden meegewogen en bij het PROK-certificaat niet.

Genetisch profiel en OC-gezondheid

Omdat de fokkerij een dynamisch gebeuren is, is het belangrijk om vooruit te kijken en de juiste beslissingen te maken voor een eventuele partnerkeuze. Het ultieme fokdoel van het KWPN is paarden fokken die op de allerhoogste

VERENIGING

sportniveau's in hun discipline kunnen presteren. Sportkenmerken worden daarmee meteen het belangrijkste kenmerk in de KWPN-fokkerij. Alle overige kenmerken zijn eveneens belangrijk, maar staan in feite in dienst om tot grote sportprestaties te kunnen komen. Het is dus niet verstandig om je alleen blind te staren op de OC-gezondheidsfokwaarde, maar juist een gewogen beslissing te maken door alle kenmerken tegen elkaar af te wegen.

Om dat makkelijker te maken zijn alle belangrijke kenmerken uit het KWPN-fokdoel per fokrichting overzichtelijk terug te vinden in het zogenaamde "genetisch profiel" per hengst. Door middel van dit genetisch profiel is het eenvoudig om alle belangrijke kenmerken in één oogopslag met elkaar in verband te brengen en af te wegen.

De fokwaarde OC-gezondheid is ook in dit genetisch profiel opgenomen. Deze fokwaarde wordt dan ook pas gepubliceerd indien alle kenmerken in het genetisch profiel een publiceerbare fokwaarde hebben, oftewel een betrouwbaarheid boven de 30% halen. Zodat er een goede afweging gemaakt kan worden gebaseerd op alle informatie van een hengst. ●

OC-fokwaarden maken inzichtelijk welke paarden meer of minder genetische aanleg hebben voor het ontwikkelen van OC. In de fokkerij heel belangrijk, want eigenschappen van een hengst of merrie kunnen doorgegeven worden aan het veulen.